

Sygn. akt VIII U 1214/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 sierpnia 2014 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSR del. Joanna Smycz
Protokolant:	Maria Szczęsna

po rozpoznaniu w dniu 6 sierpnia 2014 r. w Gliwicach

sprawy J. P. (P.)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

o prawo do emerytury

na skutek odwołania J. P.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

z dnia 23 kwietnia 2014 r. **nr** (...)

zmienia zaskarżoną decyzję przyznając odwołującemu J. P. prawo do emerytury począwszy od dnia 27 lutego 2014r.

(-) SSR del. Joanna Smycz

Sygn. akt. VIII U 1214/14

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 23 kwietnia 2014r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. odmówił ubezpieczonemu J. P. (P.) prawa do emerytury w niższym wieku w oparciu o art. 184 w związku z art. 32 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t. j. Dz.U. z 2009r., Nr 153, poz. 1227z późn. zm.) w związku z tym, iż nie udowodnił on 25 – letniego okresu składkowego i nieskładkowego.

W odwołaniu od powyższej decyzji ubezpieczony domagał się jej zmiany poprzez przyznanie mu prawa do wcześniejszej emerytury. Podniósł, że w okresie od 1 czerwca 1972r. do 14 sierpnia 1974r. pracował w gospodarstwie rolnym wujka S. P. i łącznie z pracą w gospodarstwie rolnym posiada wymagany okres składkowy i nieskładkowy i tym samym spełnia warunki do przyznania prawa do emerytury.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, podtrzymując swoje stanowisko zawarte w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji.

Sąd ustalił co następuje:

Ubezpieczony J. P., urodzony (...) w dniu 31 stycznia 2014r. złożył wniosek o emeryturę w wieku niższym niż 65 lat z tytułu zatrudnienia w szczególnych warunkach.

Ubezpieczony 60 lat ukończył 27 lutego 2014r.

Skarżący, na dzień 1 stycznia 1999r., legitymuje się okresem składkowym i nieskładkowym w wymiarze 23 lat, 11 miesięcy i 21 dni zamiast wymaganych 25 lat, z tym że wykazał 16 lat, 1 miesiąc i 8 dni okresów pracy w szczególnych warunkach wymienionej w wykazie A.

Ubezpieczony nie jest członkiem OFE.

Po przeanalizowaniu sprawy ZUS wydał zaskarżoną decyzję.

Organ rentowy wydając zaskarżoną decyzję nie uznał pracy ubezpieczonego w gospodarstwie rolnym wujka od 1 czerwca 1972r. do 14 sierpnia 1974r., ponieważ nie zostały odprowadzone składki na ubezpieczenia społeczne.

W toku procesu Sąd ustalił, iż ubezpieczony od ukończenia 16 roku życia, tj. od 27 lutego 1970r. do 14 sierpnia 1974r. wykonywał pracę w gospodarstwie rolnym wujka S. P.. Gospodarstwo było położone w P.. Liczyło około 3,70 ha. W spornym okresie w gospodarstwie uprawiano zboża, ziemniaki, część gospodarstwa zajmowały łąki. W gospodarstwie hodowano krowy, świnie i drób: kaczki, gęsi i kury.

W gospodarstwie pracę wykonywał ubezpieczony razem z wujkiem. Wujek S. P. mieszkał sam. Pracując w gospodarstwie rolnym w okresie od wiosny do jesieni ubezpieczony wykonywał prace polowe: siał, sadił, pracował przy żniwach, sianokosach, zajmował się wykopkami ziemniaków. Nadto przez cały rok zajmował się hodowlą zwierząt i przygotowaniem paszy. Zimą jego praca polegała przede wszystkim na karmieniu zwierząt, utrzymywaniu czystości w oborze.

Dalej Sąd ustalił, że ubezpieczony od września 1969r. do czerwca 1974r. uczęszczał do technikum mechanicznego w K.. Do szkoły dojeżdżał autobusem (...) relacji C. – O.. Podróż zajmowała mu około 50 minut. Rano autobus odjeżdżał o godzinie 6³⁰. Zajęcia szkolne trwały od 5 do 6 godzin dziennie. Powrotny autobus był o godzinie 14⁰⁵. W domu ubezpieczony był najpóźniej o godzinie 15¹⁵. Następnie od godziny 16 pracował w gospodarstwie rolnym co najmniej 4 godziny dziennie. W czasie wakacji ubezpieczony pracował w pełnym wymiarze czasu pracy. Ustalono także, że odwołujący uczył się w świetlicy, w przypadku 5 godzinnego dnia lekcyjnego, a także w autobusie w drodze do i ze szkoły.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie: wyjaśnień odwołującego (zapis rozprawy z dnia 6 sierpnia 2014r. 22 min. 19 sek. – 38 min. 44 sek.), zeznań świadków: C. Ś. i J. W. (zapis rozprawy z dnia 6 sierpnia 2014r. 1 min. 44 sek. – 22 min. 18 sek.), a także akt organu rentowego dołączonych do sprawy.

Zebrany materiał dowodowy Sąd uznał za kompletny i wystarczający do poczynienia ustaleń faktycznych oraz na rozstrzygnięcie sprawy. W szczególności Sąd dał w pełni wiarę zeznaniom świadka C. Ś., częściowo J. W. i wyjaśnieniom ubezpieczonego, gdyż są spójne i wzajemnie się potwierdzają. Przesłuchani w postępowaniu świadkowie opisali zakres obowiązków odwołującego w gospodarstwie, które – w ocenie Sądu – wyczerpywały wymiar pracy. Przy pracach rolniczych nie używano maszyn, co przekonuje, że odwołujący świadczył osobiście pracę w gospodarstwie, w wymiarze przez świadków opisanym.

Sąd nie dał wiary świadkowi J. W. w zakresie czasookresu podróży autobusem (...) na trasie P. – K., ponieważ – jak sam świadek zeznał – nigdy nie jechał autobusem na tej trasie.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie ubezpieczonego, J. P. zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity: Dz. U. Nr 153, poz. 1227 z późn. zm.) ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

W myśl 184 ust 2 ustawy emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

W zakresie określenia wieku emerytalnego, o którym mowa w art. 32 ust. 1 ww. ustawy, rodzajów prac lub stanowisk oraz warunków, na podstawie których ubezpieczonym przysługuje prawo do emerytury art. 32 ust. 4 odsyła do uregulowań Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8 poz.43 ze zm.).

W myśl § 3 i 4 rozporządzenia, pracownik który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w załączonym do rozporządzenia wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

1. osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet
2. ma wymagany 20 letni okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Zgodnie z treścią § 2 ust. 1 i 2 ww. rozporządzenia, okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w tym akcie prawnym są okresy, w ktw szczególnych warunkach jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. Okresy pracy, o których mowa w ust. 1, stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia, lub w świadectwie pracy.

Z kolei art. 10 ust. 1 powołanej ustawy wskazuje, iż przy ustalaniu prawa do emerytury oraz przy obliczaniu jej wysokości uwzględnia się również następujące okresy, traktując je, z zastrzeżeniem art. 56, jak okresy składkowe:

- 1)okresy ubezpieczenia społecznego rolników, za które opłacono przewidziane w odrębnych przepisach składki,
- 2)przypadające przed dniem 1 lipca 1977 r. okresy prowadzenia gospodarstwa rolnego po ukończeniu 16 roku życia,
- 3)przypadające przed dniem 1 stycznia 1983 r. okresy pracy w gospodarstwie rolnym po ukończeniu 16 roku życia,

jeżeli okresy składkowe i nieskładkowe, ustalone na zasadach określonych w art. 5-7, są krótsze od okresu wymaganego do przyznania emerytury, w zakresie niezbędnym do uzupełnienia tego okresu.

Przedmiotem sporu w niniejszej sprawie pozostawało ustalenie, czy ubezpieczony spełnia przesłanki do nabycia emerytury wcześniejszej z tytułu pracy w warunkach szczególnych po ukończeniu 60 roku życia.

Warunkiem nabycia uprawnień emerytalnych według art. 184 jest spełnienie przesłanki stażu przed dniem 1 stycznia 1999r. Brak w treści art. 184 przesłanki końcowej daty spełnienia pozostałych warunków nabycia uprawnień emerytalnych (tj. na dzień 31 grudnia 2008r.) powoduje, że ubezpieczeni, którzy w chwili wejścia w życie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych posiadali wymagany okres ubezpieczenia (szczególny i zwykły), mogą realizować prawo do emerytury na starych zasadach po osiągnięciu wieku emerytalnego określonego w

art. 32 również po dniu 31 grudnia 2008r. oraz nieprzystąpieniu do OFE albo złożeniu wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa. Wszystkie przesłanki muszą zostać spełnione łącznie.

Według oceny Sądu postępowanie dowodowe przeprowadzone w tej konkretnej sprawie wykazało w sposób jednoznaczny, że ubezpieczony J. P. ukończył 60 rok życia, i na dzień 31 grudnia 1998r. udowodnił łącznie ponad 25 lat okresów składkowych

i nieskładkowych, uzupełnionych o pracę w gospodarstwie rolnym, w tym ponad 15 lat pracy wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w szczególnych warunkach.

Nie budzi wątpliwości Sądu, że w przedmiotowej sprawie zaistniały przesłanki do zastosowania art. 10 ust. 1 powołanej ustawy i uzupełnienia stażu pracy odwołującego o okres pracy w gospodarstwie rolnym wujka w zakresie niezbędnym do uzupełniania stażu wynikającego z uwzględnionych przez ZUS okresów składkowych i nieskładkowych do wymaganych prawem 25 lat.

Odwołujący po ukończeniu 16 roku życia w dniu 27 lutego 1970 roku wykonywał regularną pracę w gospodarstwie rolnym rodziców wujka S. P., pracując tam codziennie po co najmniej 4 godziny. Odwołujący osobiście zajmował się wszystkimi wchodzącymi w zakres pracy w tym gospodarstwie czynnościami, a to: hodowlą zwierząt i pracami polowymi. Przesłuchani w postępowaniu świadkowie opisali zakres obowiązków odwołującego w gospodarstwie, które – w ocenie Sądu – wyczerpywały wymiar pracy.

W tym miejscu należy wskazać, że zgodnie z wyrokiem Sądu Najwyższego z dnia 6 stycznia 2010r., sygn. akt I UK 246/09 (Lex Nr 577822) art. 10 ust. 1 pkt 3 ustawy o emeryturach i rentach z FUS nie jest adresowany do osób objętych ubezpieczeniem społecznym z tytułu pracy w gospodarstwie rolnym, ale reguluje kwestie stażu emerytalnego wymaganego od innych ubezpieczonych niż rolnicy, w którym okres pracy w gospodarstwie rolnym jest zaliczany wprost i traktowany jak okres składkowy niezależnie od uregulowań zawartych w ustawie o ubezpieczeniu społecznym rolników.

Oznacza to niedopuszczalność stosowania wobec osoby, o której mowa w art. 10 ust. 1 pkt 3 ustawy o emeryturach i rentach, kryterium objęcia ubezpieczeniem rolniczym na podstawie art. 7 ust. 1 i art. 16 ust. 1 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, a nadto konieczność odniesienia pojęcia gospodarstwa rolnego do okresu, za jaki pracę w nim uwzględnia się w stażu uprawniającym do emerytury przysługującej z systemu powszechnego.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego zgodnie wyrażany jest pogląd, że - z uwagi na treść art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy o emeryturach i rentach, wymagającego przy uwzględnianiu okresów wykonywania pracy przed dniem 15 listopada 1991 r. jej świadczenia w wymiarze co najmniej połowy pełnego wymiaru czasu pracy - przesłanką zaliczenia okresu pracy w gospodarstwie rolnym, o którym stanowi art. 10 ust. 1 pkt 3 tej ustawy jest wymiar czasu pracy przekraczający 4 godziny dziennie.

Sąd dał wiarę zeznaniom świadków, a w szczególności zeznaniom C. Ś. i wyjaśnieniom ubezpieczonego potwierdzających okres pracy ubezpieczonego w gospodarstwie rolnym wujka od 1 czerwca 1972r. do 14 sierpnia 1974r., uznając te dowody za spójne logiczne i wzajemnie się uzupełniające.

Mając na względzie powyższe Sąd uznał, że ubezpieczony legitymuje się wymaganym 25 - letnim okresem składkowym i nieskładkowym, uzupełnionym o pracę w gospodarstwie rolnym.

Z powyższych przyczyn, Sąd stwierdził, że J. P. z momentem osiągnięcia wieku emerytalnego spełnia łącznie wszystkie warunków niezbędne do przyznania emerytury z obniżonego wieku, wynikających z treści art. 184, ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2009r., Nr 153, poz. 1227 ze zmianami), a tym samym jego odwołanie zasługuje na uwzględnienie.

Biorąc wszystkie powyższe względy pod uwagę, Sąd na mocy art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. orzekł, jak w sentencji.

SSR (del.) Joanna Smycz